

NGÀY DÂN SỐ THẾ GIỚI NĂM 2013 **Chủ đề: Mang thai ở tuổi vị thành niên**

THÔNG TIN CHUNG

Hiện nay có khoảng hơn 500 triệu trẻ em gái đang sinh sống tại các nước đang phát triển. Các em chính là những người đại diện cho thế hệ hiện tại và tương lai. Nếu các em được trang bị những kỹ năng cần thiết và có cơ hội phát triển thì các em có thể đầu tư cho chính bản thân các em bây giờ và giúp đỡ gia đình và toàn xã hội sau này. Quyền, sức khỏe, học tập và tiềm năng của các em cần được bảo vệ và được đưa vào nội dung của chương trình phát triển sau năm 2015. Những cơ hội và sự lựa chọn của các em gái trong độ tuổi vị thành niên sẽ quyết định tương lai của các em sau này. Các em có thể trở thành những công dân tích cực, vị thế của các em có thể được nâng cao hoặc các em có thể có nguy cơ chìm trong đói nghèo, bị lãng quên và hoàn toàn không có tiếng nói trong xã hội.

Tuy nhiên hàng triệu trẻ em gái vị thành niên đang phải gánh chịu những hình thức phân biệt đối xử nặng nề và bị cách ly về mặt xã hội. Chính điều này khiến các em không được hưởng các quyền của mình, đồng thời không phát huy được những tiềm năng của chính mình. Các em bị buộc phải thôi học sớm, dễ bị bạo lực, cưỡng bức tình dục và bị ảnh hưởng bởi những tập tục có hại. Các em thường phải lập gia đình khi còn nhỏ tuổi và phải mang thai và sinh con khi các em chưa thực sự trưởng thành về mặt thể chất, tình cảm và chưa đủ trưởng thành về mặt xã hội để sẵn sàng làm mẹ.

Những hậu quả của việc mang thai ở tuổi vị thành niên sẽ theo các em trong suốt cuộc đời, ảnh hưởng tới con cái của các em và các thế hệ sau này.

CÁC VẤN ĐỀ CHÍNH

- Mang thai ở tuổi vị thành niên không chỉ đơn thuần là một vấn đề về sức khỏe. Nó có nguyên nhân sâu xa từ nghèo đói, bất bình đẳng giới, bạo lực, tảo hôn, ép hôn, sự mất cân bằng về quyền lực giữa trẻ em gái và bạn trai của họ, do các em không được đi học. Nó cũng thể hiện công tác bảo vệ quyền cho trẻ em gái vị thành niên chưa được thực hiện tốt.
- Trên toàn cầu, phần lớn vị thành niên mang thai đã lập gia đình và phải sinh con do áp lực gia đình.

- Những trẻ em gái vị thành niên thuộc nhóm thiệt thòi, trẻ em gái vị thành niên không được đến trường, trẻ em gái kết hôn sớm, trẻ em gái sống trong các hộ gia đình nghèo thường là những đối tượng hứng chịu các hành vi có hại, dễ bị bạo lực và cưỡng bức tình dục. Nếu các em không được giáo dục giới tính và sức khỏe sinh sản/sức khỏe tình dục một cách toàn diện và không được tiếp cận đầy đủ với các dịch vụ về HIV, các em có thể có nguy cơ mang thai khi còn quá trẻ và mang thai ngoài ý muốn.
- Trẻ em gái mang thai vì nhiều lý do phức tạp bất luận đã lập gia đình hay chưa lập gia đình. Việc mang thai có thể chỉ là tình cờ khi các em tò mò muốn thử nghiệm mà lại chưa có kiến thức phòng tránh thai.
- Rất nhiều trẻ em gái vị thành niên không được lựa chọn khi mang thai. Đây rõ ràng là sự vi phạm về quyền đối với các em khi các em bị ép phải kết hôn sớm, bị lạm dụng, bị cưỡng bức và bị buộc phải quan hệ tình dục.
- Làm mẹ lần đầu tiên khi tuổi còn quá trẻ cũng khiến các em chịu những nguy cơ tử vong và thương tật cao – bao gồm cả hiện tượng lõ dò sản khoa. So với phụ nữ ở độ tuổi lớn hơn, rất nhiều trẻ em gái vị thành niên thường sinh con mà không được sự hỗ trợ của cán bộ y tế đã qua đào tạo.
- Mang thai ở tuổi vị thành niên là một vấn đề cần giải quyết trong quá trình phát triển. Mang thai ở tuổi vị thành niên làm mất đi tiềm năng ở các em, rút ngắn cơ hội học hành của các em, đánh mất cơ hội của các em, hạn chế sự lựa chọn của các em trong cuộc sống hay khiến những bà mẹ trẻ mang thai lần đầu tiên này và cộng đồng nơi họ sinh sống chìm trong cảnh đói nghèo triền miên.

MỘT VÀI CON SỐ VỀ MANG THAI Ở TUỔI VỊ THÀNH NIÊN VÀ HẬU QUẢ CỦA NÓ

- Hàng năm có khoảng 16 triệu em gái tuổi từ 15-19 sinh con. Cứ 10 trẻ vị thành niên thuộc nhóm này thì có 9 vị thành niên đã lập gia đình.
- Các biến chứng khi mang thai và khi sinh tiếp tục là những nguyên nhân hàng đầu gây ra tử vong mẹ cho các em gái tuổi từ 15-19 ở các nước có thu nhập thấp và thu nhập trung bình.
- Tỷ lệ thương tật và tử vong do nạo thai không an toàn ở trẻ em gái vị thành niên và nữ thanh niên trẻ cao. Ước tính năm 2008 số ca nạo thai không an toàn ở vị thành niên trong độ tuổi từ 15-19 tại các nước đang phát triển là khoảng 3 triệu ca.¹
- Thai chết lưu và tử vong sơ sinh chiếm hơn 50% các ca sinh của các bà mẹ dưới 20 tuổi so với những bà mẹ từ 20-29 tuổi.²

¹ WHO (2011). *Hướng dẫn Phòng ngừa mang thai sớm và các Kết quả đầu ra thấp trong Sức khỏe sinh sản vị thành niên ở các quốc gia đang phát triển*, WHO, Geneva.

² Black, R. et al., “Suy dinh dưỡng ở mẹ và trẻ nhỏ: đánh giá toàn cầu và khu vực và hậu quả về mặt sức khỏe” Tạp chí Lancet số 371, no. 9608, ngày 19 tháng 1, 2008, trang 243-260

- Ở tất cả các quốc gia đang phát triển, tỷ lệ sinh con của vị thành niên đã giảm xuống trong khoảng thời gian từ năm 1990 đến năm 2000. Tuy nhiên hiện nay tốc độ giảm đang chững lại hoặc thậm chí đảo ngược lại ở hầu hết các khu vực. Khu vực Châu phi thuộc tiểu vùng Sa mạc Sahara tiếp tục là nơi có tỷ lệ sinh ở tuổi vị thành niên cao nhất với 120 trẻ/1.000 trẻ vị thành niên trong độ tuổi từ 13-19. Tình hình tại khu vực này cũng không được cải thiện gì đáng kể từ năm 2000 trở lại đây. Ở khu vực Châu Mỹ La tinh và vùng Ca-ri-bê, tỷ lệ sinh con ở tuổi vị thành niên vẫn ở mức cao và chỉ mới bắt đầu giảm gần đây.³ Số lượng bà mẹ sinh con ở tuổi vị thành niên tại các nước ở khu vực Đông Nam á hiện vẫn rất cao.

MỘT VÀI CON SỐ VỀ QUAN HỆ TÌNH DỤC VÀ SỬ DỤNG CÁC BIỆN PHÁP TRÁNH THAI Ở VỊ THÀNH NIÊN

- Các em gái vị thành niên chưa được tiếp cận đầy đủ với việc sử dụng các biện pháp tránh thai. Ở các nước đang phát triển, 22% trẻ em gái vị thành niên tuổi từ 15-19 đã lập gia đình hoặc đang chung sống như vợ chồng có sử dụng các biện pháp tránh thai so với 69% phụ nữ và trẻ em gái trong độ tuổi từ 15-49.⁴
- Bắt đầu hoạt động tình dục sớm, cho dù là trước khi kết hôn hay sau khi kết hôn cũng đều liên quan tới tỷ lệ sinh đang ngày càng gia tăng ở tuổi vị thành niên.⁵

MỘT VÀI SỐ LIỆU VỀ VẤN ĐỀ KẾT HÔN SỚM⁶

- Trên toàn cầu, cứ 3 nữ thanh niên trong độ tuổi từ 20-24 thì có 1 người (tương đương với khoảng 70 triệu người) kết hôn trước lần sinh nhật thứ 18. Tỷ lệ kết hôn sớm vẫn giữ mức cao ở một số khu vực trên thế giới đặc biệt là các khu vực nông thôn và trong nhóm dân số nghèo nhất.
- Kết hôn sớm đánh dấu một sự khởi đầu đột ngột và bạo lực trong quan hệ tình dục đối với các em gái. Các em thường phải kết hôn với những người chồng lớn hơn mình rất nhiều tuổi. Các em gái sau khi kết hôn thường phải chịu áp lực phải sinh con ngay sau khi kết hôn mặc dù chính bản thân các em vẫn còn chưa trở thành người lớn.

³ Báo cáo Các Mục tiêu phát triển Thiên niên kỷ, 2012, Liên hợp quốc

⁴ UNFPA (2012). *Kết hôn quá sớm: chấm dứt tình trạng kết hôn ở trẻ em*. UNFPA, New York.

⁵ Báo cáo của Tổng thư ký Liên hợp quốc về Thanh niên và Vị thành niên (E/CN.9/2012/4)

⁶ UNFPA (2012). *Kết hôn quá sớm: chấm dứt tình trạng kết hôn ở trẻ em*. UNFPA, New York.

- Kết hôn sớm khiến trẻ em gái có nguy cơ mang thai sớm ngoài ý muốn, có thể gây ra những hậu quả đe dọa tới mạng sống của các em. Ngăn ngừa hiện tượng kết hôn sớm sẽ góp phần làm giảm nguy cơ lây nhiễm HIV, tử vong và bệnh tật cho mẹ, bao gồm cả bệnh lở rò âm đạo.
- Nếu xu hướng hiện nay không được cải thiện, trong vòng một thập kỷ tới sẽ có 142 triệu trẻ em gái kết hôn trước khi bước sang tuổi 18 (tính tới thời điểm năm 2020). Điều này có nghĩa là mỗi năm sẽ có 14,2 triệu trẻ em gái, hay mỗi ngày sẽ có 39.000 trẻ em gái kết hôn trước khi bước sang tuổi 18.

CÁC THÔNG điệp CHÍNH VÀ HÀNH ĐỘNG

Chúng ta cần đầu tư nhiều hơn vào trẻ em gái vì lợi ích của chính các em. Các em gái được học hành và khỏe mạnh sẽ có nhiều cơ hội để phát huy hết tiềm năng của mình đồng thời sẽ có nhiều cơ hội để nhận các quyền mà mình được hưởng. Các em cũng có thể sẽ kết hôn muộn hơn, trì hoãn việc sinh con ở tuổi muộn hơn, sinh ra những đứa trẻ khỏe mạnh hơn và có khả năng có thu nhập cao hơn. Các em có thể tự giúp mình và gia đình của mình thoát khỏi đói nghèo. Các em sẽ chính là động lực tạo ra những sự thay đổi cho cộng đồng và cho các thế hệ tương lai.

Chúng ta phải:

- Đầu tư khi có thể: Cần thực hiện đầu tư sớm một cách có chiến lược vào giáo dục, chăm sóc sức khỏe và cuộc sống của trẻ em gái vị thành niên đồng thời bảo vệ các quyền con người cho các em. Việc này sẽ tạo ra vô số các tác động tích cực tới cuộc sống của các em, giúp làm giảm tình trạng mang thai ngoài ý muốn ở tuổi vị thành niên – một tình trạng có thể dẫn tới nhiều nguy hiểm cho các em.
- Thực hiện chương trình giáo dục giới tính toàn diện kết hợp với cung cấp dịch vụ Sức khỏe sinh sản và dịch vụ phòng chống HIV cho vị thành niên bao gồm các dịch vụ như cung cấp các biện pháp tránh thai, phòng ngừa và điều trị các bệnh lây truyền qua đường tình dục và HIV, các dịch vụ chăm sóc bà mẹ và các dịch vụ sau khi nạo hút thai. Cần đảm bảo rằng các dịch vụ này được cung cấp tới vị thành niên một cách tế nhị, đảm bảo bí mật, không mang tính phán xét và không phân biệt đối xử, không hạn chế về mặt pháp lý và phù hợp với các quy định quốc tế.
- Ngăn ngừa kết hôn sớm bằng cách nâng tuổi kết hôn tối thiểu lên 18 tuổi, đảm bảo rằng các em gái được đi học và khuyến khích các em tham gia học trên bậc tiểu học. Giải quyết các nguyên nhân cơ bản khiến hiện tượng kết hôn sớm

vẫn còn tồn tại, xác định các biện pháp thay thế và tạo cơ hội cho các em gái có nguy cơ cao, đồng thời phối hợp chặt chẽ với cộng đồng nhằm tạo sự hỗ trợ cho những động thái này.

- Ủng hộ việc thực hiện các chương trình mang lại nhiều tác động tích cực trong đó xác định được các đối tượng và xây dựng giá trị của nhóm trẻ em gái vị thành niên có nguy cơ phải kết hôn sớm và có thai ngoài ý muốn. Tạo ra các chương trình có mô hình không gian an toàn nhằm tạo ra không gian thường xuyên và an toàn cho các em gái có thể gặp gỡ nhau và gặp gỡ các cán bộ tư vấn, đồng thời đây là nơi thực hiện nội dung các chương trình giáo dục kỹ năng sống, nơi học tập và nơi chăm sóc sức khỏe cho các em. Đây cũng chính là nơi mà các em có thể tiếp cận được với các dịch vụ.